

“Het staat of valt met je eigen nieuwsgierigheid!”

Calo-master biedt verdieping voor nieuwsgierige vakcollega's

Leerkrachten in het bewegingsonderwijs hebben sinds drie jaar de mogelijkheid om de verdieping te zoeken voor hun pedagogisch en didactisch werk. De deeltijd-master ‘Physical Education and Sport Pedagogy’ van Calo Windesheim biedt de mogelijkheid om zich op het eigen vakgebied te ontwikkelen tot pedagogisch professional in het bewegingsonderwijs. De studie biedt masterstudenten het perspectief om binnen onderwijs en jeugdsport nieuwe initiatieven te nemen voor de eigen carrière.

TEKST CORS VAN DEN BRINK FOTO'S ANDRÉ KRUISWIJK

“We zien veel praktijkmensen die hier of elders hun ALO-opleiding hebben gedaan na vijf of tien jaar zeggen: “Ik vind het vak nog altijd heel leuk. Maar ik zou wel eens wat meer willen dan volgens het vaste rooster lesuren draaien”. Het zijn mensen die in de organisaties waarin ze werkzaam zijn, stappen willen zetten waarmee ze het verschil kunnen maken. Ze vragen zich af wat ze daarvoor nodig hebben en met onze master willen we hen die mogelijkheden aanreiken. “

Dat zegt Corina van Doodewaard, docent en onderzoeker bij Calo van Windesheim. Ze is samen met collega Ivo van Hilvoorde verantwoordelijk voor de master, die gevoed wordt vanuit de lectoraten Bewegen, School en Sport en Sportpedagogiek.

De master richt zich allereerst op mensen in het bewegingsonderwijs, maar zeker ook op ALO-ers die met hun bachelor actief zijn in de

jeugdsport of bij het verbinden van onderwijs en sport, zoals combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. In de inhoud van de masteropleiding staan de pedagogische principes voor dit werk van de vakdocenten centraal.

Startbekwaam en dan verder

“Als je na vier jaar studeren als bachelor het hbo verlaat, ben je klaar voor de praktijk. Dat wil zeggen: startbekwaam om als gymleraar aan de slag te gaan”, zegt Van Doodewaard. “Maar als je de drive hebt om je verder te verdiepen in de visie waar vanuit je werkt en als je je wilt bezinnen op je missie, dan kun je via de master een interessante onderzoekscomponent toevoegen aan je competenties. Je krijgt hier de ruimte om opnieuw na te denken over je eigen ambacht, de waarde die dat heeft voor kinderen en de krachten die er in doorspelen. Je leert jezelf de vraag te stellen waarom je de dingen doet. Lesgeven is vaak een kwestie van intuïtief handelen, maar het is goed om je af te vragen of die intuïtie wel aansluit bij de praktijk van het bewegingsonderwijs. “

“De inhoud van de master is overigens breder: het gaat om het ontwikkelen van een visie op het leren van kinderen en daardoor over hun welzijn. En wat het werk betreft: door je op deze thema's te bezinnen, ben je beter in staat om in de organisatie waar je werkzaam bent invloed te hebben op veranderingsprocessen. “

Pedagogische waarden

Het bewegingsonderwijs wordt op scholen nog vaak gezien als een subcultuur, zegt Van Doodewaard. De gymnastiekvormen binnen het docentencorps dan een wat geïsoleerde groep. “Terwijl ze goud waard zijn, omdat ze

“Het staat of valt met je eigen nieuwsgierigheid”, zegt Arnold Consten, die zelf in de afgelopen jaren de master volgde. Zelf deed hij in dat kader onder meer onderzoek naar de diverse invloeden bij het leren springen van een handstandoverslag. “Ik wilde uitzoeken wat het effect is van wat leerlingen vooraf te zien krijgen. Laat je een oefening zien die zo perfect mogelijk wordt uitgevoerd, waarbij ze het idee hebben dat ze die moeten kopiëren? Of laat je een oefening zien met kleine foutjes, waarbij de leerlingen die het ook nog niet zo goed kunnen zelf oplossingen gaan zoeken? Volg je de opbouw van de oefening zoals die in het basisdocument is voorgeschreven? Of werk je met filmpjes die je hen op een tablet laat zien? Er zijn allerlei mogelijkheden en mijn centrale vraag was: wat doen die met de kinderen en wat geeft hen het meeste zelfvertrouwen? “

pedagogisch en didactisch over veel vaardigheden beschikken en weten wat er in de klassen speelt. Bovendien hebben ze organisatorische talenten. Als je die subcultuur weet te doorbreken, kun je je invloed op het klimaat en de koers van de school vergroten en de positie van je eigen ambacht versterken. Verdieping van je kennis en onderzoekvaardigheden kunnen je daarbij van dienst zijn. “

Maar ook in het overgangsbied tussen onderwijs en jeugdsport is er behoefte aan meer professionaliteit. Goed bewegen is voor het hele leven van het kind van groot belang. Juist de vakdocent kan nauwgezette pedagogische en didactische kennis en ervaring overdragen naar de wereld van trainers en coaches bij de sportverenigingen, zo stelt Van Doodewaard.

Onderzoek

Zo is er binnen de master allerlei onderzoek gedaan. Bijvoorbeeld naar de mogelijkheden om ICT in te zetten bij zelfregulering in een klas: helpt het opnemen en terugkijken van oefeningen de leerlingen en stimuleert het hen om zichzelf te blijven verbeteren?

Een andere student zocht als groepsleerkracht meer ruimte voor kinderen om te bewegen op de school waar ze werkzaam is. Maar ze moest constateren dat de schoolleiding allerlei beweegactiviteiten juist ontmoedigde of verbood, omdat het te gevaarlijk zou zijn. Een mooie uitdaging dus om te onderzoeken hoe je kinderen wel ‘risicovol’ en toch verantwoord kunt laten spelen. Een ander onderzoek van Consten vond plaats in het turnen, de sport waarin hij ook als trainer actief is. “Ik heb daar gebruik gemaakt

van wetenschappelijk onderzoek naar het lichaamsbeeld van meisjes in het turnen op een manier zoals Noortje van Amsterdam dat ook heeft gedaan. Ze was gastdocent in de master en heeft een methode geïntroduceerd om het gesprek op gang te brengen over de vraag wat een gezond sportlijf is en wat de mores in onze sport zijn op dat gebied. Dat heb ik gebruikt voor een onderzoek bij mijn eigen vereniging. Het blijkt heel verhelderend te werken. “

Persoonlijke begeleider

“De gang van zaken binnen de master is dat wij als docenten een tijdje met de student meelopen en helpen om eerst de goede vragen te stellen. Iedere masterstudent krijgt daarvoor een begeleider toegewezen. Die vragen vormen dan de basis voor het onderzoek dat je gaat doen”, zegt Van Doodewaard. De studenten werken daarbij samen in een leerteam om kennis en ervaringen uit te wisselen.

Voor dat onderzoek op de eigen werkplek - dus bijvoorbeeld met eigen leerlingen op de school of met jonge sporters bij een vereniging - kunnen de studenten de informatie gebruiken die in de lessen en keuzemodules aan de orde komt. “We kiezen bewust niet voor een laboratoriumsetting. Juist in de praktijk heb je de ruis rond zo’n onderzoek dat de situatie levensecht maakt”, zegt Consten.

“Kritisch kijken naar beweeginterventies is een ander aspect van de master”, zegt Van Doodewaard. Dat geldt ook voor interventies op grotere schaal. “We hebben sinds enkele jaren de Koningssspelen. Het onderwijs heeft het concept van de “Gezonde school” omarmd. Je ziet sportbonden zoeken naar nieuwe concepten om aantrekkelijk te blijven voor de jeugd, zoals het Cool Moves van de NeVoBo, die zag dat volleybal meer en meer als een ‘meisjessport’ werd gezien. Het lijkt ons belangrijk om dan goed te kijken wat de effecten zijn, maar ook naar de pedagogische en didactische onderbouwing van die vernieuwingen. Zoals je als student van deze master ook niet zomaar oplossingen krijgt

aangeboden, maar leert om je nieuwsgierigheid eerst vorm te geven in goed onderzoek.”

Vragen stellen

Dichtgetimmerde methoden zijn toch al niet voorhanden, zo blijkt altijd weer in het bewegingsonderwijs. Hoe leert een kind dat onhandig is in het bewegen een koprol maken? Hoe komt dat ene, virtueuze moment tot stand waarin het opeens wel lukt? Het is niet of nauwelijks opzettelijk teweeg te brengen, omdat kinderen nu eenmaal onvoorspelbaar zijn.

Consten verwijst naar de onderwijsfilosoof Gert Biesta, die spreekt van ‘het prachtige risico van onderwijs’. “Lesgeven is iedere keer weer een waagstuk. Er gaat zich iets aan je voordoen, maar je weet vooraf niet wat.”

Van Doodewaard: “Dat is ook kenmerkend voor deze master: we stellen ons steeds de vraag hoe we invloed kunnen krijgen op het bewegen van kinderen en welke kennis die al voorhanden is onder meer uit de bewegingswetenschappen, je daarbij kunt gebruiken. Waarbij je ook leert reflecteren op je eigen positie in de organisatie waar je werkt. Voor de een betekent dat het streven naar een andere plek, voor een ander kan het betekenen dat het een opstap wordt naar een andere baan.” Consten: “Ik heb in ieder geval meer taal gekregen om te kunnen duiden wat het onderwijs dat ik geef, voorstelt. Dat is knetter ingewikkeld, want er zitten veel ongreepbare elementen in. En juist in het omarmen van die onzekerheid schuilt het prachtige risico van onderwijs. Ik durf nu langer in het niet weten te blijven”.

Praktische informatie

De master Physical Education and Sport Pedagogy wordt gegeven op de Calo-Windesheim in een lesgroep van 15 tot maximaal 24 studenten en duurt twee jaar. De lessen vinden plaats op maandag in Zwolle, de studiebelasting is gemiddeld 20 uur per week.

Meer informatie over onder meer het studieprogramma is te vinden op www.windesheim.nl/masterpesp

Contact

CL.van.Doodewaard@windesheim.nl

Kernwoorden

Physical Education, pedagogie, master